Koreansk avnbøg

Carpinus turczaninowii

Kort fortalt

- *Carpinus turczaninowii (syn. C. coreana)* – birkefamilien (Betulaceae).
- Hjemmehørende i det nordlige og centrale Kina, Korea og Japan.
- Lille løvfældende træ med meget små, savtakkede blade, der ofte er rødlige, når de springer ud.
- Gule, orange og røde høstfarver; vokser forholdsvis langsomt og forgrener sig tæt.
- Ude hele året i lys halvskygge; om vinteren beskyttes skålen mod hård frost.
- Vil have det jævnt fugtigt, men tåler ikke stående vand.
- Frøene skal have en lun og derefter en kold periode; spiringen kan strække sig over flere år.

Det kan du se frem til

Med frøene af koreansk avnbøg har du grundlaget for en hårdfør løvtræsbonsai, som du selv former fra den første spire. Frøene skal have en lun og derefter en kold periode, og spiringen kan strække sig over flere år – lad såbakken stå. Træet tåler beskæring godt og forgrener sig tæt, og de meget små blade passer til en bonsai i lille målestok.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Koreansk avnbøg (*Carpinus turczaninowii*, syn. C. coreana) er et lille, løvfældende træ eller en stor busk fra birkefamilien. Den er hjemmehørende i det nordlige og centrale Kina, i Korea og i Japan, hvor den vokser i tempererede skove og krat, ofte på tør, stenet bund. Træet bliver 5–10 m højt, gerne flerstammet, med en rund, tæt krone og let overhængende grene. Bladene er meget små og fint savtakkede; de springer ofte rødlige til bronzefarvede ud, bliver mørkegrønne om sommeren og farves gule, orange og røde om efteråret. Frugterne er små nødder, der sidder bag bladagtige støtteblade og hænger i klaser, som minder om humlekogler. Med de små blade, den tætte forgrening og den gode tolerance over for beskæring regnes koreansk avnbøg for en af de bedst egnede avnbøge til bonsai. Den er hårdfør og vokser forholdsvis langsomt.

Formering

Avnbøgefrø har dyb dvale og skal først have en lun og derefter en kold periode – frost er ikke nødvendig. Læg frøene i lunkent vand i 24 timer, og kom dem derefter i en lukket pose med let fugtigt sand. Lad posen ligge ca. 2 måneder ved stuetemperatur og derefter ca. 3 måneder i køleskabet ved 2–5 °C (ikke i fryseren). Se til posen hver 2. uge, og så frø, der allerede spirer. Så frøene ca. 0,5–1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld ved ca. 15–20 °C. Du kan også så frøene om sommeren eller tidligt efterår i en potte, der står ude i læ – så spirer de fleste det følgende forår. Spiringen er uregelmæssig og kan strække sig over

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

flere år; lad derfor såbakken stå i mindst to år, og hold den jævnt fugtig. Ikke alle frø spirer. Prikl kimplanterne ud i enkelte potter med priklejord, når de har fået de første rigtige blade.

Placering og lys

Koreansk avnbøg trives i lys halvskygge. I fuld sol midt på sommeren kan de små blade blive svedne og brune i kanten, så en ung plante i skål skal skærmes for den stærkeste middagssol. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til at stå ude og flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, og vand rigeligt på varme sommerdage, men undgå stående vand. Bladene har godt af at blive overbrust med rent regnvand i stuetemperatur (eller andet kalkfattigt vand), så de ikke får kalkpletter. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 4. uge.

Dyrkningsmedie

Dyrkningsmediet skal være veldrænet. Færdig bonsai-jord er et godt grundlag, og til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, før knopperne bryder; ældre træer kun hvert 3.–5. år, og rødderne kortes da kun lidt ind.

Beskæring

Bladene sidder spredt. I vækstsæsonen kortes de nye skud løbende tilbage til 1–2 blade, så forgreningen bliver tæt. Større grene skæres sidst på vinteren, før knopperne bryder – senest i april. Koreansk avnbøg tåler beskæring godt. Unge grene kan formes med tråd i vækstsæsonen; barken er glat og tynd, så tråden skal fjernes i tide, før den efterlader mærker.

Vinteropbevaring

Koreansk avnbøg er hårdfør og skal have en kold vinter. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; efter løvfald er det i orden, at der er mørkt. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Beskyt de nye skud mod sen nattefrost om foråret.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.